

Stichting Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam

Geadviseerd subsidiebedrag: € 753.386

Gevraagd subsidiebedrag: € 850.000

Over de instelling

Stichting Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam (hierna: IABR),
ontwerp, festivals ontwerp, beeldende kunst of cross-over, Rotterdam

IABR organiseert tweejaarlijks in Rotterdam een meerdaags, internationaal festival voor architectuur in brede zin. Het is de missie van IABR het maatschappelijke belang te agenderen van architectuur, landschap en stedenbouw. IABR promoot de kracht van de verbeelding, het ontwerp en het ontwerpend onderzoek en onderstreept de betekenis hiervan voor maatschappelijke opgaven, zoals het realiseren van een inclusieve samenleving en het reageren op een veranderend klimaat. IABR positioneert zich als culturele denktank en werkplaats en wil actief bijdragen aan de realisatie van een duurzame en gelijkwaardige toekomst voor mens en planeet. Dit doet zij onder meer door interdisciplinaire teams met (inter)nationale ontwerpers en maatschappelijke partners te formeren rondom urgente ruimtelijke vraagstukken. IABR wil een 'vrije ruimte' bieden voor reflectie, debat en activiteiten en een podium zijn waar ontwerpers, overheden en marktpartijen elkaar ontmoeten. Daarbij betreft zij ook de architectuurtheorie en -geschiedenis. Dit ten behoeve van de ontwikkeling van het vakgebied.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.45 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam een subsidiebedrag toe te kennen van € 753.386.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

IABR heeft in de subsidieperiode 2021 - 2024 haar rol en positie als internationaal platform voor architectuur versterkt. De instelling bleef daarbij trouw aan haar uitgangspunten om grote maatschappelijke thema's centraal te stellen, zoals watermanagement, klimaat, binnenstedelijke natuur, sociale ongelijkheid en de 'open' stad. Ook de vorm van de tweejaarlijkse manifestatie bleef gehandhaafd, met een grote tentoonstelling en een parallelprogramma

waarin ze de dialoog aangaat met publiek over de resultaten van het ontwerp onderzoek dat gedurende de festivalloze maanden door haar is gedaan.

IABR is internationaal georiënteerd en wil professionals uit de hele wereld een podium bieden. In het sterke en internationaal georiënteerde netwerk van IABR participeren ook de ontwerpleidingen van de technische universiteiten en de hogescholen. Voor de programma's van de tweejaarlijkse manifestaties wordt een thema centraal gesteld. Een vooraanstaand curatorenteam buigt zich vervolgens over de uitwerking hiervan in een programma. De inhoud van de biënnales is conceptueel sterk en nodigt uit tot fundamentele reflectie op ruimtelijke vraagstukken en vraagstukken rond de kwaliteit van de leefomgeving. De curatoren en deelnemers aan de tentoonstellingen zijn als deskundigen vaak betrokken bij debatten en presentaties voor het publiek.

IABR is er in 2023 in geslaagd haar relevantie voor zowel publiek als vakgenoten te bewijzen met het initiatief 'Ministerie van Maak', een project rondom het woningbouwvraagstuk in Nederland, waaraan maar liefst vijftig, verspreid door heel Nederland gevestigde architectenbureaus een bijdrage hebben geleverd in de vorm van een ontwerp en een maquette. Door dit initiatief werden alle Nederlandse gebieden en regio's bij de IABR betrokken.

De raad is positief over het open en inclusieve karakter van IABR. Ook waardeert de raad de doorlopende programmering tijdens de biënnaleloze jaren. Zo gaf IABR haar zogenaamde 'Agents of Change' diverse onderzoeksopdrachten en werd met Group A samengewerkt aan een reeks workshops en lezingen onder de titel 'Carbon College' over ontwerpen met een kleine CO₂-voetafdruk. Daarnaast is IABR betrokken bij het langdurige multidisciplinaire onderzoekstraject 'Panorama Ukraine', dat moet bijdragen aan het herstel van het watermanagement na de verwoesting van de Kachovkadam.

De raad waardeert het dat IABR zich blijvend richt op de bijdrage van ontwerpkracht aan concrete maatschappelijke opgaven in haar 'Ontwerp Ateliers'.

IABR heeft voor de subsidieperiode 2025 - 2028 een overkoepelend thema geformuleerd: 'Systems of Support'. Ze stelt binnen dit thema de vraag vanuit welke systemen kan worden bijgedragen aan een duurzame toekomst. Het programma dat hieromheen wordt georganiseerd biedt ruimte aan alle mogelijke systemen en (omgevings)relaties. Het thema is breed en veelomvattend. IABR verdeelt haar onderzoek over drie geografische niveaus: internationaal, lokaal en regionaal. Dit biedt enige structuur, maar hierin moet de IABR volgens de raad nog een slag maken om het programma te verduidelijken en meer focus aan te brengen. De hoofdlocatie van IABR 2024 is Nieuwe Instituut in Rotterdam. IABR keert daarmee terug naar de plek waar ze twintig jaar geleden is ontstaan.

De raad waardeert het dat IABR haar hoofdpodium weer naar Nieuwe Instituut brengt en hierdoor prominent in Rotterdam aanwezig zal zijn.

IABR zet haar project met de wijk Bospolder Tussendijken (Botu) voort en onderzoekt daarnaast wat de gevolgen van de warmer wordende stad zijn. Dit getuigt van een lange adem en commitment. Ook de terugkeer van het 'Ministerie van Maak', 'Carbon College' en bijdragen van de 'Agents of Change' zorgen voor herkenbare ijkpunten in het festivalaanbod in de komende edities.

Lokaal werkt IABR samen met relevante, in Rotterdam gevestigde partners. Daarnaast werkt ze samen met (inter)nationale partners ten behoeve van de kennisuitwisseling en de programmering. Op internationaal gebied zal in de subsidieperiode 2025-2028 worden samengewerkt met Zuid-Amerikaanse en Zuid-Aziatische partners om watersystemen te bestuderen. Verder vindt (inter)nationale kennisuitwisseling plaats tijdens het openingssymposium en de workshops, waar betrokken (inter)nationale ontwerpers aan deelnemen. IABR biedt met haar festival een levendig platform voor internationale uitwisseling tussen vakgenoten.

Maatschappelijke betekenis

IABR zet haar activiteiten in het teken van maatschappelijke thema's, zoals het klimaat, de ruimtelijke kwaliteit, de leefbaarheid van de planeet en de gevolgen van oorlog. Ontwerp en ontwerpend onderzoek worden ingezet om maatschappelijke vraagstukken te verkennen en hiervoor oplossingsrichtingen aan te dragen. Door een relatie op te bouwen met maatschappelijke organisaties, overheden, bedrijven en andere betrokkenen, vergroot IABR haar relevantie. De instelling streeft ernaar architectuur op een toegankelijke manier te presenteren voor een breed geïnteresseerd publiek. De bezoekercijfers zijn echter relatief laag. Het kan volgens de raad een positief effect hebben op de bezoekerscijfers als IABR, zoals ze aankondigt, met haar hoofdtentoonstelling terugkeert naar het centrum van Rotterdam.

De lokale, veelal participatieve projecten, zoals in Bospolder Tussendijken, hebben expliciet een maatschappelijke betekenis. Ook de betrokkenheid van vijftig regionaal gespreide ontwerp bureaus bij de woningbouwopgave van Nederland in het project 'Ministerie van Maak' heeft maatschappelijke waarde. De doelstellingen van het 'Ministerie van Maak' sluiten immers goed aan bij projecten als 'Mooi Nederland', 'NL 2100' en de visie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Door samen te werken met veel partijen uit diverse regio's kan IABR potentieel een groot en divers publiek uit heel Nederland trekken. In het verlengde hiervan heeft de raad veel waardering voor de projecten waaraan IABR in de Peel en in Zuid-Limburg werkt.

IABR schrijft in haar aanvraag voldoende over haar omgang met de Fair Practice Code. Zij gaat ook in op de sociale veiligheid. Die wordt geborgd door een vertrouwenspersoon en een gedragscode. IABR is aangesloten bij de Museumcao. De instelling beschrijft minimaal hoe ze de Code Diversiteit & Inclusie toepast en maakt het onvoldoende aannemelijk dat het beschreven beleid in de praktijk ook uitgevoerd wordt. IABR vermeldt in relatie hiermee dat de stad Rotterdam zo divers van samenstelling is, dat het thema diversiteit haast als vanzelf een plaats krijgt in de partners en de programma's van de instelling. Toch meent de raad dat IABR zich meer kan inspannen om kwantificeerbare doelen te stellen en beleid te ontwikkelen om deze te halen. De raad verwacht daarom dat de instelling haar diversiteitsbeleid in het eerstvolgende jaarverslag verder heeft uitgewerkt.

Toegankelijkheid

IABR wil een toegankelijke instelling zijn. Ze voegt de daad bij het woord en zet elke woensdag de deuren open voor iedereen die met de directeur in gesprek wil. In samenwerking met bewoners van Bospolder Tussendijken heeft ze de betrokkenheid bij en toegankelijkheid van activiteiten weten te vergroten. Instrumenten als wandelroutes, podcastreeksen, gesprekken en educatieprojecten helpen daarbij. IABR verwacht een voortzetting van de bottom-up-burgerinitiatieven, wat volgens de raad een positief effect zal hebben op de publiekssamenstelling van het festival.

De festivallocatie aan de Keileweg is bijzonder en heeft een artistiek karakter. Het is onderdeel van een creatief, decentraal gelegen industrieel gebied waar diverse broedplaatsen zijn gevestigd. Door de hoofdtentoonstelling naar het Nieuwe Instituut te verplaatsen heeft IABR potentieel een groter bereik en de kans om de toegankelijkheid voor haar publiek te verbeteren.

De website van IABR is een rijke bron van informatie en kan volgens de raad een grotere rol spelen in het publieksbeleid. In de komende beleidsperiode werkt IABR aan het benaderen van nieuwe doelgroepen door middel van een onderwijsprogramma en een programma voor *public awareness*. Daarnaast zet ze in op communicatie via podcasts en social media. Via deze kanalen kan ze volgens de raad niet alleen meer publiek, maar ook meer diversiteit in haar publiek realiseren. De marketing en communicatie zou nog verder moeten worden doorontwikkeld om een substantieel groter en diverser publiek naar de tentoonstellingen te trekken.

Bedrijfsmatige gezondheid

De financiële positie van IABR is gezond. De begroting over de jaren 2025 - 2028 is realistisch, gelet op het activiteitenplan. De liquiditeit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen van IABR zijn goed. Als gevolg van nieuw beleid om meer personeel vast in dienst te nemen zullen de personeelslasten de komende jaren

gaan stijgen. De raad vindt het positief dat het kernteam wordt uitgebreid en daarnaast de schil van tijdelijk personeel wordt aangevuld. De instelling is voornemens de tijdelijke contracten om te zetten in vaste contracten.

IABR volgt de Governance Code Cultuur en beschrijft in haar aanvraag hoe de principes van de code in de praktijk worden toegepast.

Geografische spreiding

De instelling is gevestigd in Rotterdam. Binnen de categorie Festivals ontwerp, beeldende kunst of cross-over zijn er meer aanvragers dan beschikbare plekken. Een goede geografische spreiding kan worden gerealiseerd op basis van afweging van de vestigingsplaats van de aanvragers.